

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av miljöskyddslagen och strafflagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av miljöskyddslagen och strafflagen (RP 195/2025 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Eeva Nurmi, miljöministeriet
- specialsakkunnig Paula Vehmaanperä, miljöministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Kylfirmornas Förbund i Finland rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att miljöskyddslagen och strafflagen ändras. Enligt propositionen kompletteras de förordningar av Europaparlamentet och rådet som gäller fluorerade växthusgaser, ozonnedbrytande ämnen samt rapportering av miljöuppgifter från industrianläggningar och inrättande av en portal för industriutsläpp genom att nationella påföljdsbestämmelser utfärdas om dem.

Lagarna avses träda i kraft våren 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Syftet med propositionen är att nationellt föreskriva om påföljder som gäller förordningen om fluorerade växthusgaser¹, förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet² och förordningen

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014 (F-gasförordningen).

Betänkande MiUB 3/2026 rd

om portalen för industriutsläpp³. Sammantaget sett anser miljöutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen med vissa ändringar och med anmärkningarna nedan.

F-gasförordningen, ozonförordningen och förordningen om portalen för industriutsläpp kräver mer detaljerade bestämmelser än tidigare. Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av förordningarna och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Den föreslagna regleringen är således nödvändig.

I lagförslag 1 i propositionen föreslås det att 225 § i miljöskyddslagen ändras. Paragrafen innehåller bestämmelser om påföljder. De föreslagna ändringarna utvidgar straffbarheten endast i liten utsträckning. Regleringen behövs för att genomföra de aktuella EU-förordningarna och kan bedömas förtydliga den gällande regleringen och samtidigt effektivisera verkställigheten av den. Denna reglering behövs och täcker in gärningar som begåtts uppsåtligen eller av oaktsamhet och som inte omfattas av miljöbrottsdirektivet. Dessutom omfattar regleringen sådana gärningar som begåtts av oaktsamhet och som omfattas av tillämpningsområdet för direktivet.

Propositionen har inga konsekvenser för straffbarheten enligt strafflagen. Utskottet noterar att justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att bereda genomförande av miljöbrottsdirektivet genom strafflagen. I samband med detta bereds bestämmelser bland annat om påföljder för verksamhet som bedrivs uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med F-gasförordningen och ozonförordningen.

Utskottet föreslår en rad mindre lagtekniska ändringar i lagförslag 1 på det sätt som närmare framgår av detaljmotiveringen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av 225 § i miljöskyddslagen

225 §. Brott mot miljöskyddslagen.

I 1 mom. 7 punkten ändrar utskottet ordet ”rapporteringen” till ”rapporteringsskyldigheten”.

Utskottet preciserar 1 mom. 10 a-punkten genom att komplettera den med närmare hänvisningar till de artiklar som avses. Motsvarande tekniska preciseringar görs i 1 mom. 11 b-punkten.

I 1 mom. 10 b-punkten i den finska versionen ändrar utskottet ordföljden genom att flytta ordet ”mukaisen” längre fram. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009 (ozonförordningen).

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1244 om rapportering av miljöuppgifter från industrianläggningar och inrättande av en portal för industriutsläpp och om upphävande av förordning (EG) nr 166/2006 (förordningen om portalen för industriutsläpp, IEP-förordningen).

Betänkande MiUB 3/2026 rd

I 1 mom. 11 a-punkten görs en teknisk korrigering.

Både F-gasförordningen och ozonförordningen förbjuder avsiktliga utsläpp i atmosfären. Men enligt de nya 225 § 2 mom. 1 och 6 punkterna som föreslås i propositionen blir det straffbart som brott mot miljöskyddslagen att av oaktsamhet släppa ut ämnena i atmosfären. I fråga om tillräknande är det motiverat att iaktta det som föreskrivs i det materiella förbudet. Utskottet korrigerar därför paragrafen genom att överföra gärningarna i fråga från 2 mom. till 1 mom. Således har den första delen av 2 mom. 1 punkten flyttats till 1 mom. 10 punkten som en ny d-punkt och den första delen av 2 mom. 6 punkten till 1 mom. 11 punkten som en ny d-punkt. Dessutom görs behövliga tekniska ändringar i 2 mom.

I 2 mom. 7 punkten preciserar utskottet hänvisningen på samma sätt som i 1 mom. 10 a- och 11 b-punkterna.

Dessutom ändras undantaget i ikraftträdandebestämmelsen så att det börjar den 1 januari 2028.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 195/2025 rd utan ändringar.

*Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 195/2025 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 225 § i miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 225 § 1 mom. 7 och 8 punkten, sådana de lyder i lag 715/2021, och
fogas till 225 § 1 mom., sådant det lyder i lag 715/2021, nya 10—12 punkter samt till 225 §, sådan den lyder i lagarna 1166/2018 och 715/2021, ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2—4 mom. blir 3—5 mom., som följer:

Betänkande MiUB 3/2026 rd

225 §

Brott mot miljöskyddslagen

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

7) åsidosätter ~~rapporteringen~~ rapporteringsskyldigheten enligt artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1244 om rapportering av miljöuppgifter från industrianläggningar och inrättande av en portal för industriutsläpp och om upphävande av förordning (EG) nr 166/2006 eller skyldigheten att föra eller bevara register enligt artikel 6.8 i den förordningen eller handlar i strid med skyldigheten enligt artikel 9.1 i den förordningen,

8) åsidosätter skyldigheten enligt artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föreningar,

10) åsidosätter någon av följande skyldigheter enligt F-gasförordningen:

a) skyldigheten enligt artikel 44.5, ~~§5.1 första stycket~~ eller 66.1 att utföra läckagekontroll, reparera läckage eller ha ett läckagevarningssystem,

b) skyldigheten enligt artikel 7 eller artikel 13.6 att föra eller bevara register eller underrättelseskyldigheten enligt artikel 13.7,

c) skyldigheten att rapportera enligt artikel 26, eller

d) släpper ut fluorerade växthusgaser i strid med artikel 4 i F-gasförordningen,

11) åsidosätter någon av följande skyldigheter enligt ozonförordningen:

a) skyldigheten enligt artikel 8.3, 8.4 eller 8.5, artikel 15.6 eller artikel 21.5 att föra eller bevara register,

b) skyldigheten enligt artikel ~~21~~21.3 att utföra läckagekontroll eller enligt artikel 21.4 att reparera läckage,

c) skyldigheten att rapportera enligt artikel 24, eller

d) släpper ut ozonnedbrytande ämnen i strid med artikel 21.1 i ozonförordningen, eller

12) handlar i strid med de skyldigheter enligt 159 §, 161 § 1 mom. eller 162 § som gäller kompetens, visande av kompetens eller certifiering, bedriver verksamhet utan i 161 § 2 mom. avsedda anordningar och redskap, låter bli att lämna ett i 162 a § avsett installationsbevis till innehavaren av anordningen, åsidosätter läckagekontroll eller förandet av servicejournal enligt 163 §, åsidosätter skyldigheten enligt 165 § att lämna uppgifter eller åsidosätter ett krav, ett föreläggande eller en skyldighet enligt en statsrådsförordning som utfärdats med stöd av 159, 161, 162, 162 a, 163 eller 165 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot miljöskyddslagen dömas till böter.

Om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot miljöskyddslagen också dömas den som av oaktsamhet

1) ~~släpper ut fluorerade växthusgaser i strid med artikel 4 i F-gasförordningen eller~~ bryter mot skyldigheten enligt artikel 4 i ~~den förordningen~~ F-gasförordningen att förebygga utsläpp,

2) bryter mot användningsförbudet enligt artikel 8.6 eller artikel 13.1–13.8 i den förordningen, mot skyldigheten enligt artikel 4.7, artikel 10.1 eller 10.2 i den förordningen att vara certifierad eller mot förbudet mot idrifttagande enligt artikel 13.9 i den förordningen,

Betänkande MiUB 3/2026 rd

3) bryter mot skyldigheten enligt artikel 8 i F-gasförordningen att återvinna, återanvända, regenerera eller destruera fluorerade växthusgaser eller skyldigheten att nedmontera en anordning som innehåller fluorerade växthusgaser,

4) på marknaden släpper ut fluorerade växthusgaser, blandningar med dem eller produkter, anordningar eller delar av anordningar som innehåller fluorerade växthusgaser i strid med förbudet eller begränsningen enligt artikel 11, 12, 16 eller 19 i F-gasförordningen,

5) producerar fluorerade växthusgaser i strid med artikel 14 i F-gasförordningen, importerar eller exporterar fluorerade växthusgaser, blandningar med dem eller produkter eller anordningar som innehåller fluorerade växthusgaser i strid med artikel 22 eller 25 i den förordningen,

6) ~~släpper ut ozonnedbrytande ämnen i strid med artikel 21.1 i ozonförordningen eller~~ bryter mot skyldigheten enligt artikel 21.2 i ~~den förordningen~~ ozonförordningen att förhindra utsläpp,

7) bryter mot användningsförbudet enligt artikel 4 eller 5 i ozonförordningen,

8) bryter mot skyldigheten enligt artikel 9.2, 11 eller 20 i ozonförordningen att återvinna, återanvända, regenerera eller destruera ozonnedbrytande ämnen eller skyldigheten att nedmontera en anordning som innehåller ozonnedbrytande ämnen,

9) producerar ozonnedbrytande ämnen i strid med artikel 4 i ozonförordningen, importerar eller exporterar ozonnedbrytande ämnen, blandningar med dem eller produkter eller anordningar som innehåller ozonnedbrytande ämnen i strid med artikel 4, 5 eller 19 i den förordningen,

10) på marknaden släpper ut, levererar vidare eller tillhandahåller en annan person ozonnedbrytande ämnen, blandningar med dem eller produkter eller anordningar som innehåller ozonnedbrytande ämnen i strid med artikel 4 eller 5 i ozonförordningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 225 § 1 mom. 7 punkten tillämpas dock först från och med den 31 januari 2028.

2.

Lag

om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 48 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten underpunkterna h och i och 5 punkten underpunkterna b och c, sådana de lyder i lag 717/2021, som följer:

Betänkande MiUB 3/2026 rd

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid med

h) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009,

i) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,

5) i landet för in eller ur landet för ut ett ämne, ett preparat eller en produkt i strid med

b) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009,

c) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,

så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, ska för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande MiUB 3/2026 rd

Helsingfors 13.2.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jenni Pitko gröna
vice ordförande Pinja Perholehto sd
medlem Pauli Aalto-Setälä saml
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Vesa Kallio cent
medlem Mai Kivelä vänst
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Jorma Piisinen saf
medlem Merja Rasinkangas saf
medlem Tere Sammallahti saml
medlem Sara Seppänen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.